Warszawa, 20 marca 2020 roku

Krajowy Komitet

Rozwoju Ekonomii Społecznej

Minister Jadwiga Emilewicz - Minister Rozwoju

Minister Małgorzata Jarosińska – Jedynak – Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Minister Iwona Michałek - Pełnomocnik Rządu ds. Ekonomii Społecznej i Solidarnej

Szanowne Panie Ministerki

My sektor ekonomii społecznej, działający w Polsce od 20 lat, którego strona społeczna reprezentowana jest w Krajowym Komitecie Rozwoju Ekonomii Społecznej, zwracamy się z gorącym apelem o pomoc.

Sektor gospodarki społecznej i solidarnej, w tym w szczególności przedsiębiorstwa społeczne, mierzy się z bardzo poważnymi trudnościami związanymi z rozwojem epidemii COVID-19 w Polsce i na świecie. Coraz więcej podmiotów w skutek pandemii nie może świadczyć swoich usług lub musiało je znacznie ograniczyć. A co za tym idzie są pozbawione jakichkolwiek przychodów. Z dnia na dzień straciły swoją płynność finansową i nie będą w stanie wypłacić w marcu wynagrodzeń oraz zapłacić za bieżące koszty utrzymania. Część przedsiębiorstw jest zamknięta do odwołania. Z dnia na dzień sytuacja przedsiębiorców społecznych stała się bardzo dramatyczna, a grożące bankructwa mogą zlikwidować cały sektor. Samych przedsiębiorstw społecznych jest już ok. 2000 i zatrudniają one kilkadziesiąt tysięcy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem, które w szczególnie dramatyczny sposób przechodzą obecny kryzys. A w przypadku utraty pracy, bardzo ciężko będzie im znaleźć inne miejsca pracy. Nasze podmioty nie są nastawione na zysk, a wszystkie (niewielkie) nadwyżki są przeznaczane na reintegrację społeczną i zawodową osób w najtrudniejszej sytuacji, potrzebne usługi społeczne oraz działania na rzecz społeczności lokalnych.

Zdajemy sobie sprawę, że epidemia dotyka całą gospodarkę i wielu jej branż. Całe dotychczasowe życie społeczno – gospodarcze zachwiało się i ta sytuacja wymaga specjalnych rozwiązań. Widzimy je w działaniach rządu w proponowanej tarczy antykryzysowej. Dziękujemy za te działania.

Pragniemy jednak podkreślić, że przedsiębiorstwa społeczne są szczególną grupą firm, które działają w przede wszystkim w sferze usług społecznych takich jak:

- opieka nad dziećmi do lat 3,
- przedszkola, szkoły społeczne,
- opieka nad seniorami i osobami z niepełnosprawnościami,
- gastronomia, w tym szczególnie usługi cateringowe dostarczane do placówek edukacyjnych,
- usługi turystyczne, kulturalne i zdrowotne,
- inne usługi świadczone bezpośrednio społecznościom lokalnym

oraz zatrudniają w 30-70% osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

To właśnie przedsiębiorstwa społeczne realizując cele ekonomiczne, świadcząc usługi społeczne wzięły na siebie misję tworzenia miejsc pracy dla osób najbardziej marginalizowanych społecznie. Jeśli upadną przedsiębiorstwa społeczne cały wysiłek związany z przywracaniem godności poprzez pracę i idee solidarności społecznej upadnie.

Dlatego - jako strona społeczna Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej – apelujemy do trzech najważniejszych resortów o pomoc i wsparcie dla sektora ekonomii społecznej w tym trudnym okresie.

Nasze postulaty dotyczące wsparcia przedsiębiorstw społecznych to:

— **rozwiązania systemowe skierowane bezpośrednio do sektora ekonomii społecznej i solidarnej, a także umieszczenie ich w rozwiązaniach na poziomie rządowym:**
  - **wsparcie finansowe** (wsparcie pomostowe na zatrudnionych pracowników czy dotacje w celu utrzymania istniejących i zagrożonych miejsc pracy, obejmujące pełen koszt zatrudniania, pracownika do wysokości minimalnego wynagrodzenia w tym składki ZUS i podatki [3 200 zł]),
  - **zwolnienie z ZUS** w okresie przestoju – przejęcie tych zobowiązań przez Państwo, (w zakresie nie objętym wsparciem finansowym, o którym mowa w punkcie wyżej),

- **zwolnienie z czynszu** w okresie przestoju przedsiębiorstw działających w lokalach należących do instytucji publicznych oraz wsparcie w zakresie regulacji czynszów w lokalach należących do prywatnych właścicieli,
- **uruchomienie środków z Funduszu Pracy** na refundację składek ZUS w spółdzielniach socjalnych zgodnie z art. 12 ustawy o spółdzielniach socjalnych – jest to instrument znany i bardzo efektywny, jednak w ostatnim czasie w wielu regionach brak jest środków z Funduszu na ten mechanizm. Strona społeczna jest gotowa szybko i sprawnie przedstawić potrzeby w tym zakresie, instrument ten powinien być komplementarny w stosunku do wsparcia opisanego w pkt 1 i 2,
- **pożyczki płynnościowe** oraz instrumenty zabezpieczające inne narzędzia wsparcia (np. dotacje czy wsparcie pomostowe),
- **ulgi w opłatach niezbędnych do prowadzenia działalności** – ulgi administracyjne, zawieszenia opłat.
- **Wydłużenie karencji dla nowych pożyczek i wprowadzenie wakacji kredytowych dla pożyczek już udzielonych** z funduszy przeznaczonych dla ekonomii społecznej, na okres co najmniej wstrzymania działalności przedsiębiorstw społecznych i trzech miesięcy po zakończeniu okresu wstrzymania działalności, a także obniżenie stóp procentowych dla planowanych do udzielenia i udzielonych pożyczek.
- **Pakiet osłonowy i antykryzysowy dla podmiotów reintegracyjnych zatrudnienia socjalnego;** Wszystkim tym podmiotom (w szczególności ZAZ i CIS) grozi utrata płynności finansowej i zamknięcie. Do tego dochodzi fakt, że pracownicy z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz w stopniu znacznym są często najbardziej narażeni (cukrzyca, rak, przeszczepy, niepełnosprawność intelektualna wpływająca na świadomość zagrożeń i konieczności przestrzegania zasad), oraz fakt, że ZAZ nie mogą zaprzestać wielu działalności (społeczna odpowiedzialność – np. posiłki dla OPS, pranie dla DPS i wiele innych), wreszcie – mają najbardziej skomplikowane przepisy (np. kończą się terminy ważności orzeczeń, co oznacza zakłócenie obowiązujących proporcji zatrudniania).

Kluczowym do łagodzenia skutków kryzysu wywołanego w PS przez pandemię jest działanie systemowe, tj. wsparcie na terenie całego kraju, a nie tylko poszczególnych województw. W tym celu należy koniecznie **zadbać o wpisanie przedsiębiorstw społecznych explicite do mechanizmów wsparcia dla MSP, przygotowanych przez Radę Ministrów i poszczególne ministerstwa.** Konieczny jest jasny i wyraźny zapis, że przedsiębiorstwa społeczne są podmiotami, które są uprawnione do korzystania z zaplanowanych tam narzędzi wsparcia przedsiębiorstw.

Innym bardzo ważnym aspektem jest przeciwdziałanie trudnej sytuacji i przedsiębiorstw społecznych i mieszkańców polskich wsi i miast poprzez znaczące zwiększenie (w ramach inwestycji planowanych w *Tarczy antykryzysowej*) **dostępności do usług społecznych – tak potrzebnych osobom w najtrudniejszej sytuacji, w tym z niepełnosprawnościami, zależnych, czy pracowników służby zdrowia, którzy nie mają z kim zostawić dzieci.** Takie działanie pobudzi popyt na te usługi i pokaże, że jako wspólnota potrafimy zatroszczyć się o najsłabszych.

— **rozwiązania związane z realizacją zadań z Europejskiego Funduszu Społecznego** – pilna zmiana *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020:*

- Ważna jest konieczność zwiększenia dostępnych środków i/lub ich przesuwania na walkę z trudną sytuacją odbiorców wsparcia. Widzimy na to szansę poprzez wprowadzenie podrozdziału 7.1 – Działania wspierające zatrudnienie w przedsiębiorstwach społecznych, które zostały czasowo zamknięte z powodu sytuacji kryzysowej wywołanej zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. Przedstawiliśmy szczegóły zapisów wytycznych na ręce Dyrektora Krasuskiego z Departamentu Zarządzania EFS w dnu 20 marca 2020 roku.

Wierzymy, że nasz apel pomoże dostrzec potrzeby przedsiębiorstw społecznych oraz sektora ekonomii społecznej i solidarnej, a także wdrożyć proponowane rozwiązania przez kierowane przez Panie Ministerstwa. Jesteśmy gotowi do rozmów i konsultacji na temat proponowanych rozwiązań. Mamy nadzieję, że wspólnie uda się zminimalizować skutki pandemii w sektorze ekonomii społecznej i uratować go przed zapaścią w tym trudnym dla nas wszystkich czasie.

Z poważaniem

Przemysław Piechocki

Drugi Zastępca Przewodniczącego

KKRES